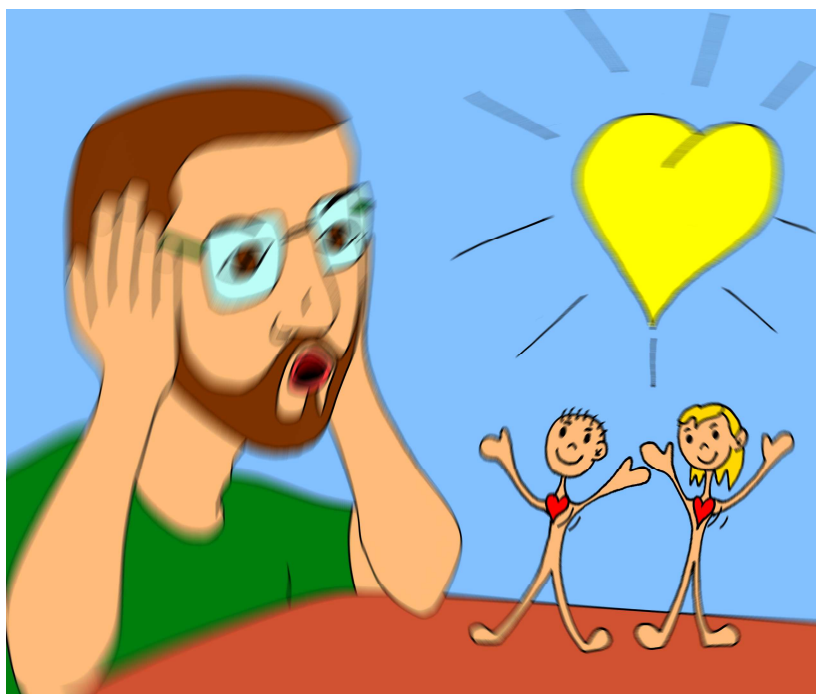

EL VALOR
DEL SILENCI
I LA CAPACITAT
D'OBSERVACIÓ
AL MIJAC

MANOLO JUÁREZ

Barcelona, agost de 2013².

Qui ets, Jesús?
Intento apropar-me a Tu i no sé què pensar.
Et sento alhora molt proper i molt distant.
Vull palpar el teu rostre
i t'apropes en mil cares
conegudes o desconegudes.
Vull seguir-te
i t'escapoleixes enmig de la gent.
Vull parlar amb Tu i em fas un gest perquè calli.
Potser hauria de preguntar millor:
Qui ets Tu per mi, Jesús?
I la resposta que rebo és:
- Calla...
- Observa...
- Escolta...
- Experimenta...
- Somriu...
- Estima...
- I sigues tu mateix.
... I Jo em faré el trobadís al llarg del teu camí.
Llavors, sabràs que ets feliç.

ÍNDEX:

INTRODUCCIÓ	- 4 -
1a. PART	- 6 -
EL VALOR DEL SILENCI	- 7 -
El silenci i la capacitat d'observació.....	- 9 -
Jesús i el silenci.....	- 10 -
2a. PART	- 14 -
L'ESPIRITUALITAT DE JESÚS	- 15 -
Qui és Jesús?	- 15 -
El nucli del missatge de Jesús	- 16 -
SABER ENTENDRE A JESÚS	- 21 -
El sentit de l'humor.....	- 22 -
Conclusió.....	- 26 -
LA VERITABLE ESPIRITUALITAT	- 27 -
LES CARACTERÍSTIQUES DELS INFANTS	- 33 -
3a. PART	- 37 -
QUE CESSIN LES PARAULES	- 38 -
EPÍLEG.....	- 45 -

INTRODUCCIÓ

"Quan parlis, procura que les teves paraules siguin millors que el silenci." Proverbi hindú.

Crec que moltes vegades tinc (tenim) la temptació de dir moltes coses, de donar explicacions de tot... però com deia l'Enric Roig (el meu estimat Quique):

*"Quan un es va fent gran, tendeix a simplificar, a quedar-se amb allò que és essencial, a despullar tot d'allò que no és important. Deu ser per això que últimament me n'adono que evangelitzar vol dir comunicar als de prop i als de lluny les paraules de la veu en el baptisme de Jesús: "Tu ets el meu fill, l'estimat, em caus tan bé!" I ajudar a experimentar-ho."*¹

Aquest llibret ha "nascut", doncs, amb aquesta intuïció: l'espiritualitat del MIJAC es fonamenta en deixar que parlin els infants, les accions, la vida dels grups i del Moviment i traiem les conclusions que calguin des del silenci i des de l'observació per tal de sentir-nos cada cop més a prop d'ells, més a prop del Regne de Déu.

Al llarg d'aquestes línies podreu veure la influència de lectures i reflexions que van deixant empremta en mi i van construït el meu

¹ MIJAC Llefià, publicació 25è aniversari. Any 2007.

pensament. No m'abstinc de posar-vos un parell de cites que em fan pensar:

"No vaig saber entendre res, aleshores! L'hauria hagut de jutjar pels actes i no per les paraules. Em perfumava i m'il·luminava. No hauria hagut de fugir mai, jo! Hauria hagut d'endevinar la tendresa darrere les seves pobres astúcies. Les flors són tan contradictòries! Però era massa jove per saber-la estimar." (El Petit Príncep) ²

"Saber no és pensar. El saber comença quan cessa el pensar i acaba el seu treball. Cada coneixement nou és una delícia, perquè és una nova experiència de la unitat" (Ernest Wood) ³

També he tret alguns conceptes dels llibres: *Las enseñanzas Zen de Jesús* ⁴ i *El valor de tenir valors* ⁵.

I res més, us convido a llegir aquestes línies i que les interioritzeu, tot recordant que *"no meditem per obtenir coses, sinó per desprendre'ns d'elles"* (No Ajahn Chah).

Visca!
Manolo

² A. De SAINT EXUPERY, *El Petit Príncep*, cap. VIII.

³ ERNEST WOOD EGERTON (Manchester 1883, Houston 1965) destacat iogui, teòsof i autor de nombrosos llibres, entre ells, *Els set raigs* (1925), *La ment i l'entrenament de la memòria* (1936) o *Concentració. Un acostament a la meditació* (1949).

⁴ KENNETH S. LEONG. *Círculo de Lectores*, Barcelona, 2003.

⁵ Fr. TORRALBA. *Ara llibres*. Badalona, 2012. GrupCultura03.

1a. PART

EL VALOR DEL SILENCI

“Pensa que la primera virtut és frenar la llengua” (Cató)

No sempre callar és positiu. Hi ha vegades que el silenci pot ser un acte de covardia com quan s’espera de nosaltres, per exemple, una resposta personal a un tema concret o quan ens hem de definir davant d’un plantejament.

Quan és positiu el silenci? El silenci es converteix en un valor quan, en comptes de parlar, decidim no dir res perquè en el nostre interior pensem que cal ser prudents i humils i callem respectuosament.

Moltes vegades passem per alt que és més intel·ligent callar que dir moltes coses:

- Quan l’altre sap més que nosaltres.
- Quan el que anem a dir no aporta res ni a la conversa ni a la/les persona/es a qui van dirigides les nostres paraules.
- Quan la bellesa ens aclapara.
- Quan voldríem ofendre a l’altre.
- Quan s’espera de nosaltres discreció.
- Quan amb les paraules no podem donar suport o mostrar empatia a l’altra persona...

Per tot això, hem de recuperar el valor del silenci.

El silenci és un valor perquè quan callem, estem renunciant a ser el centre d'atenció de la conversa i humilment donem el protagonisme als altres.

Si el silenci surt del cor és un acte de llibertat que enforteix la nostra capacitat d'aprendre i de saber. Tornem a ser aquell nadó que davant tot un univers que li resulta totalment nou i estrany, obre uns ulls com plats per copsar fins el més petit detall d'aquesta realitat sorprenent i meravellosa per a ell.

Callant, doncs, renunciem a ser els "mestres" i ens convertim en "deixebles", disposats a aprendre tot allò que el nostre cor desitja. Com els deixebles d'Emaús, que fugien neguitosos i angoixats, xerrant sense entendre de tot el que havia succeït a Jerusalem durant els dies de la Passió. Quan un desconegut s'hi fa el trobadís ells li qüestionen que no sàpiga res, però ell comença a explicar-los el sentit de tot allò i ells **callen** mentre el seu cor es va encenent d'esperança fins que la veritat els hi obre els ulls (Lc 24,13-32).

El silenci pot ser molt revelador, de vegades més que les paraules, sobretot en un món com el nostre on estem sempre envoltats de soroll i de discursos fútils. Es pot dir molt més amb el silenci que amb les paraules quan:

- Renunciem a dir paraules buides (paraules que no surten del nostre cor).
- Meditem pausadament allò que s'ha dit.
- Interpel·lem amb la mirada.

- Callem per no ferir a l'altre.
- Donem l'oportunitat als altres de ser-ne els protagonistes...

Podem dir, doncs, que aquesta capacitat de guardar silenci dignifica la condició humana, perquè el silenci ens permet retrobar-nos amb la nostra essència humana.

Podem dir, doncs, que el silenci és el lloc idoni per retrobar el propi pensament.

El silenci i la capacitat d'observació

El silenci facilita la capacitat d'observar. Només sabem observar quan totes les altres capacitats humanes resten en quietud: el pensament, la paraula, el neguit, la imaginació...

Observar no és només mirar. Podem mirar cap a un lloc i no veure-hi res. Observar, en canvi, és deixar-se portar per allò que s'observa. És perdre

la condició de "subjecte" i sentir-se un amb "l'objecte observat"; trencar la distinció entre el "jo" i "l'altre". És deixar-se portar pel ritme de la dansa fins no tenir consciència ja de si ets tu qui balles o només formes part de la dansa.

La capacitat d'observació és plenament humana, perquè som capaços d'entrar en comunió amb l'altre per enriquir-nos com a persones.

Arribats a aquest punt, avançarem que tant el silenci com l'observació són els elements necessaris i fonamentals per entendre l'espiritualitat de Jesús.

Jesús i el silenci

Jesús és un home plenament conscient de la importància del silenci i en fa un punt central de la seva espiritualitat. En varies ocasions els evangelis ens diuen que Jesús es retirava per pregar (Mc 6,45-52; Lc 6,12; Mc 14,32-42...).

La seva vida ja n'és un exemple d'aquest tarannà. Fins a la seva edat adulta, Jesús es forma en silenci. Fins i tot en l'episodi tan conegut del

Temple, Jesús dóna una explicació força concisa als seus pares: "--Per què em buscàveu? No sabíeu que jo havia d'estar a casa del meu Pare?... Després --continua el text- baixà amb ells a Natzaret i els era obedient." (Lc 2,49.51). I no se'ns diu res més sobre la seva vida familiar. També podem dir que Maria es converteix en el seu primer "deixeble", ja que humilment i en silenci es deixa omplir pel misteri: "La seva mare conservava tot això en el seu cor." (v.51)

Podríem dir que és en aquesta primera etapa de formació quan aprofundeix la seva capacitat d'observació. La capacitat d'observació de Jesús tal com ens transmeten els evangelis en diverses ocasions és providencial i neix precisament del seu silenci interior:

- Jesús es meravella pels petits béns que omplen la Creació com els ocellets i les flors del camp (Mt 6,26-29).
- Es fixa en els nois que toquen i canten (Mt 11,16-17).
- Veu al petit Zaqueu pujat sobre el sicòmor i capta el seu desig de conèixer-lo i de canviar de vida (Lc 1-9).
- Sap veure l'autèntica ofrena que fa la vídua pobre (Mc 12,41-44).
- Veu més enllà de la bellesa de la ciutat i plora per la "ceguesa" dels seus habitants (Lc 19,41).

- I un llarg etcètera. ⁶

Jesús mateix, parlant de l'oració, ens diu clarament: "*no parleu per parlar*" (Mt 6,7). Per Ell pregar és presentar-se davant Déu, i què hi hem d'afegir davant del nostre Pare a banda de la nostra presència humil i sincera? Podríem dir que el mateix passa en la relació amb els germans. Quan estem amb altres persones, hem de tenir cura de no parlar en excés, perquè correm el risc de desvirtuar el que som en essència. En parlar cal ser concisos i veraços: "*Digueu sí, quan és sí; no, quan és no. El que es diu de més, ve del Maligne.*" (Mt 5,37), perquè fàcilment ens podem perdre en el brogit de les paraules. Per això Jesús diu: "*de tota paraula inútil que diguin els homes, en donaran compte el dia del judici*" (Mt 12,36).

Ell, però, és el mestre, el que ensenya la Paraula de Déu. Més encara: Ell n'és la Paraula encarnada de Déu: "*Al principi existia el qui és la Paraula. La Paraula estava amb Déu i la Paraula era Déu (...)* El qui és la Paraula s'ha fet home i ha habitat entre nosaltres" (Jn 1,1.14). És per això que Jesús ens convida a escoltar-lo i a ser-ne fidels si volem viure autènticament: "*Si us manteniu fermes en la meva paraula, realment sereu deixebles meus.*" (Jn 8,31).

⁶ Fixem-nos, per exemple, en tots els detalls que surten a les Paràboles, els quals no poden ser fruit més que de l'observació atenta.

Jesús lloa l'actitud, per exemple, de Maria de Betània. Ella resta bocabada als peus del mestre escoltant la seva paraula. Marta, la seva germana, mentrestant s'afanya per acollir al mestre com ell es mereix. Jesús, llavors, li diu a Marta: "*Maria ha escollit la millor part, i no li serà pas presa*" (Lc 10,42). Allò que guardem en el nostre interior és el que ens fa autènticament persones i el que veritablement podem compartir amb els altres: "*del que sobreix del cor, en parla la boca.*" (Lc 6,45).

Per tant, Jesús ens convida a l'actitud atenta, a saber ser deixebles i deixar-nos omplir per la Paraula: "*sortosos els qui escolten la paraula de Déu i la guarden!*" (Lc 11,28).

Ens cal un autodomini per no perdre'ns en les paraules ni en els fets i ho hem de fer des de la humilitat del que se sap part integrant de tota la Creació i des de la pau interior de saber-nos fills estimats de Déu-Pare que ens ha donat la vida perquè la gaudim i la multipliquem.

2a. PART

L'ESPIRITUALITAT DE JESÚS

Tots aquells que volem conèixer Jesús ens hem de fer una idea coherent d'Ell i del seu missatge i respondre-hi: posicionar-nos personalment, donar una resposta sobre "qui és Jesús per a mi". Aquest camí no és difícil, demana, però, temps i dedicació per apropar-nos a la seva persona.

Qui és Jesús?

Si volem conèixer al Jesús històric, en primer lloc caldrà apropar-nos-en a la seva forma de ser. Als evangelis descobrim un home d'una gran sensibilitat, que es deixava meravellar per tot el que l'envoltava i que sabia observar les coses i les persones amb els ulls del cor:

"Quan Jesús veié Natanael que venia cap a ell, digué:

--Mireu un autèntic israelita, un home que no enganya.

Li diu Natanael:

--D'on em coneixes?

Jesús li respon:

--Abans que Felip et cridés, t'he vist sota la figuera." (Jn 1,47s)

D'aquesta capacitat d'observació i d'interiorització neix el seu optimisme, la seva alegria, la seva gratitud i la seva fe. L'espiritualitat de Jesús s'arrela, precisament, en aquests valors i és en

aquest sentit que podem dir que Jesús era un home autènticament espiritual. Jesús és l'Home Nou; l'home que a través de la seva sensibilitat és capaç de retrobar l'harmonia inicial de la Creació; aquell en el que a través dels ulls de la fe hi descobrim a Déu com Sant Pere:

"Tu ets el Messies, el Fill del Déu viu." (Mt 16,16).

Molts cristians actuals parteixen primerament d'aquest punt, però això és un error. A l'afirmació de Pere hi hem d'arribar, personalment, després de descobrir l'autèntic home Jesús i evitar d'entrada les idees preconcebudes respecte a Jesús i a l'Evangelí.

Cal llegir l'Evangelí amb uns ulls nous, desproveïts de prejudicis i de coneixements fets. Uns ulls entrenats en l'art de saber mirar el món i de saber copsar l'espiritualitat que s'hi amaga.

El nucli del missatge de Jesús

Per conèixer Jesús cal que coneguem quin és el nucli del seu ensenyament. Quins són els eixos de la seva espiritualitat.

Resumint molt, crec que el nucli del missatge de Jesús els podem condensar en aquests deu punts:

1. L'amor de Déu és universal. Va adreçat a tothom: bons i dolents, justos i injustos (Mt 5,45; 22,10). Déu no fa distincions, no fa proselitisme.

2. Hem d'observar els ocells i les flors i aprendre'n a viure amb goig (Mt 6,25-34). L'alegria és la base de l'espiritualitat de Jesús.
3. No podem entrar en el Regne de Déu si no ens fem com els infants (Mt 18,3). Hem de deixar enrere les idees preconcebudes sobre Déu i deixar-nos endur per la bonhomia dels infants.
4. El Regne de Déu ja es troba enmig nostre (Mt 12,28; Mc 1,15; Lc 10,9-11). Un aspecte que hem de tenir en compte és que no podem interpretar el Regne de Déu com un esdeveniment futur, perquè llavors traiem tota la càrrega alliberadora que la seva vinguda té per a l'home d'avui.
5. Cal viure honestament la missió a la que estem cridats per Déu. Ser fills de Déu vol dir viure com a tals (Mt 5,16). Ser autèntics i viure com a "salvats".
6. El que compta per a Déu és l'acció (que portem a terme) no el pertànyer a un grup determinat o a un altre (Mt 7,21).
7. *Estimar* no vol dir *preferir*, sinó *donar-se als altres* (Mt 20,28). Com diu St. Pau: "*El qui estima és pacient, és bondadós; el qui estima no té enveja, no és altiu ni orgullós, no és groller ni egoista, no s'irrita ni es venja; no s'alegra de la mentida, sinó que troba el goig en la veritat; tot ho excusa, tot ho creu, tot ho espera, tot ho suporta.*" (1Co 13,4-7).

8. Jesús és el fill de l'home que ha volgut compartir amb tots nosaltres la seva relació d'amor especial amb el Pare (Jn 10,10; 12,46; 18,37). *"Ell, que era de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu"* (Ef 2,6).
9. La seva espiritualitat destaca per la seva naturalitat, per la seva manera de relacionar-se amb Déu (Mc 14,36). És un Déu que es troba en els pobres en l'esperit; en els qui ploren; en els humils; en els qui tenen fam i set de ser justos; en els compassius; en els nets de cor; en els qui treballen per la pau... a tots ells *"Déu els anomenarà fills seus!"* (Mt 5,3-9).
10. Déu es mostra en la bondat de la Creació, en la bellesa de les coses petites i en la grandesa de la vida. Creure en Déu és viure amb plenitud (Mt 5,17s).

Per tant, podríem dir que, segons Jesús, només podem descobrir Déu si som observadors, si estem atents a com Déu es revela en la vida quotidiana:

"I els digué una paràbola:

--Mireu la figuera i els altres arbres: quan veieu que comencen a brotar, coneixeu que l'estiu és a prop. Igualment, quan veureu que succeeix tot això, sapigueu que és a prop el Regne de Déu. Us asseguro que no passarà aquesta generació sense

que tot això hagi succeït. El cel i la terra passaran, però les meves paraules no passaran.”
(Lc 21,29-33)

I què és el que ja ha succeït? La **Salvació!** Déu ja ens reconeix com a fills seus:

*“a tots els qui l'han rebut [= a Jesús],
als qui creuen en el seu nom,
els ha concedit de ser fills de Déu.”* (Jn 1,12)

I si som fills també som hereus de la Salvació i, per tant, hem de viure **ja** com a salvats:

“Perquè vosaltres no heu rebut un esperit d'esclaus que us faci tornar a caure en el temor, sinó l'Esperit que ens ha fet fills i ens fa cridar: «Abba, Pare!» Així l'Esperit mateix s'uneix al nostre esperit per donar testimoni que som fills de Déu. I si som fills, també som hereus: hereus de Déu i hereus amb Crist, ja que, sofrint amb ell, serem també glorificats amb ell.” (Ro 8,15-17)

Què ens impedeix viure com a tals? La nostra ceguesa. A què esperem, doncs? Desvetllem el nostre esperit i contemplem la salvació que hem rebut. I cantem amb l'Apòstol la grandesa de la Bondat del Senyor que ens ha atorgat aquest do:

*“Beneït sigui el Déu i Pare
de nostre Senyor Jesucrist,
que ens ha beneït en Crist
amb tota mena de benediccions
espirituals dalt al cel.
Ens escollí en ell
abans de crear el món,*

*perquè fóssim sants,
irreprehensibles als seus ulls.
Per amor ens destinà
a ser fills seus per Jesucrist,
segons la seva benèvola decisió,
que dóna glòria i lloança a la gràcia
que ens ha concedit en el seu Estimat.” (Ef 1,3-6)*

SABER ENTENDRE A JESÚS

Moltes vegades interpretem malament el missatge de Jesús, perquè el prenem massa seriosament. Cal acostar-se a l'Evangelí amb un cert sentit de l'humor. Com entendre si no que Déu amagui les coses del Regne als savis i entesos i les hi reveli als senzills (Mt 11,25)?

Intentem, doncs, interpretar desenfadadament la manera de parlar que fa servir Jesús.

1. Per una banda a Jesús li agradaven les paradoxes (afirmacions que en la seva contradicció, amaguen una ensenyança):
 - Els deixebles són enviats "*com ovelles enmig de llops*" (Mt 10,16).
 - Joan Baptista és el profeta més gran, però el més petit al Regne és més gran que ell (Mt 11,11).
 - "*Estimeu els vostres enemics*" (Lc 6,27).
 - "*qui té tindrà encara més, però al qui no té*" (Lc 8,18).
2. Fixem-nos també en les paràboles (narracions per parlar del Regne de Déu inspirades en imatges de la vida quotidiana amb un punt d'exageració que crida l'atenció):

La paràbola del sembrador, el blat i el jull, el gra de mostassa, el llevat, el tresor amagat, la perla, la xarxa... (Mt 13,1-50).

3. I, per acabar, destaquem les respostes desorientadores:
- Quan els deixebles estan discutint sobre qui serà el més gran en el Regne de Déu, Jesús els mostra un infant (Lc 9,46-48).
 - Quan li presenten la dona adúltera, Jesús contesta: "aquell de vosaltres que no tingui pecat, que tiri la primera pedra" (Jn 8,6).

El sentit de l'humor

L'humor demana enginy, saber percebre què hi ha de revelador o divertit en allò que escoltem, en allò que fem o en allò que veiem. I aquestes són qualitats que s'hi donen fàcilment entre els infants i són, precisament, les qualitats que ens obren a la il·luminació. Per aquesta raó Jesús ens diu que els infants són més espirituals que els adults i si no ens fem infants no entrarem pas en el Regne del cel (Mt 18,3).

Quina relació hi ha entre el sentit de l'humor i la fe? Podem començar per afirmar que els beneficis del riure són impressionants:

El riure ens allibera, en primer lloc, de nosaltres mateixos, del nostre "ego", perquè ens ajuda a superar el nostre orgull, el qual ens fa prendre'ns massa seriosament amb el perill de pensar que l'important no són els altres, sinó nosaltres mateixos i d'aquesta manera deixem de ser objectius i d'observar les coses amb ulls clars.

En segon lloc, ens allibera de les nostres preocupacions. Els "adults" hem perdut la capacitat d'entusiasmar-nos amb l'essencial de les coses (de quin color són, a qui agraden, si ens fan feliços...) i preferim fixar-nos en les coses "serioses" (el que costen de fer, quin preu tenen, si estan programades...). i deixem que aquests aspectes ens "pre-ocupin".

I, en tercer lloc, ens allibera de prendre'ns massa seriosament el transcurs del temps. Si aconseguim deslliurar-nos de la ignorància basada en el nostre orgull i en la nostra insensatesa, tot acaba esdevenint clar, i el temps i l'espai (els quals no són més que el producte de les nostres limitacions i pensaments), desapareixen. Tot el temps ens pertany.

L'humor ens ajuda, per tant, a alliberar-nos de la nostra "falsa" seguretat i a confiar en Déu:

»Per això us dic: No us preocupeu per la vostra vida, pensant què menjareu o què beureu, ni pel vostre cos, pensant com us vestireu. ¿No val més la vida que el menjar, i el cos més que el vestit? Mireu els ocells del cel: no sembren, ni seguen, ni recullen en graners, i el vostre Pare celestial els alimenta. ¿No valeu més vosaltres que no pas ells? ¿Qui de vosaltres, per més que s'hi esforci, pot allargar d'un sol instant la seva vida? I del vestit, per què us en preocupeu? Fixeu-vos com creixen les flors del camp: no treballen ni filen, però us asseguro que ni Salomó, amb tota la seva magnificència, no anava vestit com cap d'elles. I

si l'herba del camp, que avui és i demà la tiren al foc, Déu la vesteix així, ¿no farà més per vosaltres, gent de poca fe? Per tant, no us preocupeu, pensant què menjareu, o què beureu, o com us vestireu. Tot això, els pagans ho busquen amb neguit, però el vostre Pare celestial ja sap prou que en teniu necessitat. Vosaltres, busqueu primer el Regne de Déu i fer el que ell vol, i tot això us ho donarà de més a més. No us preocupeu, doncs, pel demà, que el demà ja s'ocuparà d'ell mateix. Cada dia en té prou amb els seus maldecaps.” (Mt 6,25-34)

En el fons, Jesús és un poeta. La seva paraula és el cant de la seva ànima i la seva espiritualitat és l'expressió del seu amor per la Vida, així, amb majúscules.

En el Sermó de la muntanya, per exemple, trobem una magnífica expressió d'aquest esperit:

"Feliços els pobres en l'esperit: d'ells és el Regne del cel!

»Feliços els qui ploren: Déu els consolarà!

»Feliços els humils: ells posseiran la terra!

»Feliços els qui tenen fam i set de ser justos: Déu els saciarà!

»Feliços els compassius: Déu se'n compadirà!

»Feliços els nets de cor: ells veuran Déu!

»Feliços els qui treballen per la pau: Déu els anomenarà fills seus!

»Feliços els perseguits pel fet de ser justos: d'ells és el Regne del cel!

»Feliços vosaltres quan, per causa meva, us insultaran, us perseguiran i escamparan contra vosaltres tota mena de calúmnies! Alegreu-vos-en i celebren-ho, perquè la vostra recompensa és gran en el cel. També així van perseguir els profetes que us han precedit.» (Mt 5,3-12)

"Feliços" és l'expressió que surt de l'ànima com un cant a l'amor, a la bellesa, a la vida, al despreniment, a l'entrega, a la transformació...

El poeta no es situa mai al marge d'allò que observa o del que sent, sinó que s'identifica amb la seva experiència; s'hi sent part de la mateixa.

Jesús, el poeta, identifica el seu missatge evangèlic amb la unió amb Déu, amb la seva obra i el seu disseny:

"Si guardeu els meus manaments, us mantindreu en el meu amor, tal com jo guardo els manaments del meu Pare i em mantinc en el seu amor." (Jn 15, 10)

Podem estar segurs que si coneixem Jesús, coneixem el Pare, perquè...

"Qui m'ha vist a mi ha vist el Pare." (Jn 14,9)

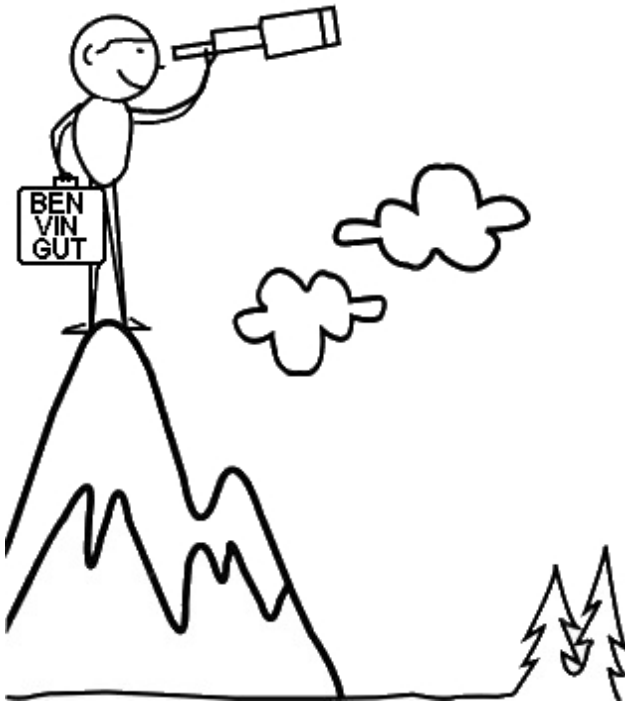
Aquesta és, per al cristià, l'única definició "plausible" de Déu. És Jesús mateix que diu:

"Jo sóc el camí, la veritat i la vida. Ningú no arriba al Pare si no és per mi". (Jn 14,6)

Conclusió

Podem estar contents, doncs, perquè molts havien volgut veure el que a nosaltres ens ha estat donat:

"Us asseguro que molts profetes i justos van desitjar veure el que vosaltres veieu, però no ho veieren, i sentir el que vosaltres sentiu, però no ho sentiren." (Mt 13,17)

LA VERITABLE ESPIRITUALITAT

La veritable espiritualitat és tot un art, perquè demana imaginació i molta sensibilitat.

Jesús és un amant de la vida, de la vida en general i de la vida dels éssers humans en particular, i tot el seu missatge és amarat d'aquest Amor. Sense amor, cap de les seves obres i paraules, no tenen sentit. Tal com diu Pau als corintis:

"Si jo parlés els llenguatges dels homes i dels àngels però no estimés, seria com una esquella sorollosa o un címbal estrident. Si tingués el do de profecia i penetrés tots els desiguis amagats de Déu i tot el coneixement, si tingués tanta fe que fos capaç de moure les muntanyes, però no estimés, no seria res. Si repartís tots els meus béns als pobres, fins i tot si em vengués a mi mateix per esclau i tingués així un motiu de glòria, però no estimés, de res no em serviria.

El qui estima és pacient, és bondadós; el qui estima no té enveja, no és altiu ni orgullós, no és groller ni egoista, no s'irrita ni es venja; no s'alegra de la mentida, sinó que troba el goig en la veritat; tot ho excusa, tot ho creu, tot ho espera, tot ho suporta.

L'amor no passarà mai. Vindrà un dia que el do de profecia serà inútil, que el do de parlar en llengües s'acabarà, que el do de conèixer serà també inútil." (1Co 13,1-8).

Si hem de definir l'espiritualitat cristiana, doncs, ho hem de fer des de l'Amor. I d'on ens ve aquesta capacitat d'estimar? De la relació personal amb Jesús.

Nosaltres som capaços d'estimar els altres perquè amb Jesús hem experimentat l'amor incondicional del Pare:

"Déu, que és ric en misericòrdia, ens ha estimat amb un amor tan gran que ens ha donat la vida juntament amb Crist." (Ef 2,4-5)

L'amor, però, és un misteri. No segueix unes normes establertes. És incondicional, no té valor, no és útil... I Jesús ens diu que el camí a la veritable espiritualitat és l'amor! Per tant, la fe no "serveix" per res, no és útil. El Regne de Déu, segons Jesús, només es mostra quan hi ha amor:

"Sense amor res no té valor. Pots experimentar tota classe d'estats i tenir tota classe d'habilitats psíquiques, però si no saps com estimar, no valen per res." (Lee Sannella).

No es tracta d'una entrega dolorosa i inhumana. Jesús prefereix la quotidianitat a l'heroisme, l'amor sincer i humil a les grans mostres de "santedat":

"El més important d'entre vosaltres, que es faci el vostre servidor. El qui s'enalteixi serà humiliat, però el qui s'humiliï serà enaltit." (Mt 23,11-12)

A la pel·lícula "Com Déu" (feta amb una bona dosi d'humor) hi ha un diàleg entre Déu i el

protagonista, Bruce, que pot il·luminar el que estem dient. És aquest:

"Partir la sopa en dos no és un miracle, Bruce; és un truc de màgia. Una mare soltera que té dos treballs i encara troba temps per anar a portar al seu fill a l'entrenament de futbol, això sí és un miracle".⁷

La fe és fruit de la contemplació. Tal com es reflecteix en aquesta cita, l'autèntica espiritualitat que es desprèn de l'Evangeli és aquella que es basa en la contemplació clara i enamorada de la vida amb ulls d'infant.

La contemplació demana "estar", aturar el moment, no pensar en res més. D'aquí la importància de saber viure l'instant present. Tal com deia aquella cèlebre cita d'Horaci:

"Carpe diem quam minimum credula postero"⁸. Observem els ocells i les flors del camp, recuperem l'esperit de l'infant despreocupat. No descuidem en la nostra tasca diària aquesta sensibilitat, aquesta espiritualitat, aquesta manera de percebre les coses, no sigui que algú ens faci veure que hem perdut la capacitat de gaudir de la vida:

"Són com els nois que seuen a les places i criden als seus companys dient-los: «Toquem la flauta, i

⁷ *"Como Dios"*. Director: Tom Shadyac. Actors: Jim Carrey, Morgan Freeman, Jennifer Aniston. Títol original: Bruce Almighty. EUA. 2003.

⁸ *"Gaudivit diem et non reficitur de hinc"*.

no balleu; cantem complantes, i no us planyeu!»
(Mt 11,16-17)

Si som capaços de posar els cinc sentits en el que fem a cada moment, serem capaços d'albirar la felicitat, de sentir la pau interior i d'experimentar la Unitat i l'harmonia que Déu ha posat en totes les coses creades. I podrem dir amb el salmista:

*"les teves obres són meravelloses:
ho reconec amb tota l'ànima."* (Salm 139,14)

Reivindiquem des del MIJAC una espiritualitat militant, que es caracteritzi per millorar la nostra qualitat de vida (perquè la viurem amb plenitud), que sigui un art de viure (des de l'alegria de les petites coses), un cant a la vida (agraïts pel gran regal que Déu ens ha donat a través del MIJAC) i plena de creativitat (en els jocs, en les nostres relacions, en el nostre sentit de l'humor)...

Una espiritualitat, en definitiva, que ens porti a ser com un infant i que ens porti a desaprendre tot allò que hem après al llarg de la vida amb l'objectiu de trobar... la Vida.

Podem recórrer en aquest punt al que diuen els savis del Zen:

"Saber no és pensar. Saber comença quan el pensar cessa i acaba el seu treball. Cada coneixement nou és un plaer, perquè és una experiència nova de la unitat." (Ernest Wood)

Quantes vegades hem pensat que al teoritzar sobre alguna cosa ja la coneixíem! Som fills de la nostra cultura occidental, és cert, però hem de

ser capaços d'anar més enllà del que hem après i sortir-nos del guió que ens han ensenyat a l'escola. Hem d'aprendre a buidar-nos de totes les coses que pensem que som nosaltres i a experimentar que som part integrant d'un tot, de la Creació. I aprendre a observar tota la bellesa que s'hi conté, humilment, en silenci...

*"Que en són, de variades, Senyor, les teves obres!
Totes les has fetes amb saviesa."* (Salm 104,24)

I per poder omplir-se d'aquesta saviesa ens cal recular, ens cal tornar a la infància:

"Per observar has de donar un pas enrere. Però com pots fer-ho? No es tracta que el descuidis tot i et posis a meditar, sotmetent el cos i la ment fins a convertir-los en una cosa tan estèril com la terra i la fusta. Dóna un pas enrere i descobreix per tu mateix la causa de la teva ignorància." (Foyan)

I és que en els primers anys de la nostra vida encara no hem perdut aquest lligam amb l'Univers, encara no hem disgregat artificialment el nostre "ego" de l'humus del que ens alimentem, encara no hem "madurat" i ens sentim invencibles, optimistes, alegres:

*"Totes les persones grans han començat essent nens. (Però n'hi ha poques que se'n recordin.)"*⁹

Sí, ens cal retrocedir a la nostra infantesa!

⁹ DE SAINT EXUPÉRY, A., *El petit príncep*. Dedicatòria.

També des del món de l'art, trobem intuïcions meravelloses que ens conviden a aquest trencament intel·lectual, a renunciar a les coses apreses. Com va deixar escrit el genial artista Pablo Picasso:

"Des de nen pintava com Rafael, però em va portar tota una vida aprendre a dibuixar com un nen".

Quina sort tenim nosaltres de conèixer el MIJAC, perquè ell ens permet viure l'Evangelí d'aquesta manera tan original i senzilla!

LES CARACTERÍSTIQUES DELS INFANTS

Molt sovint parlem dels infants des de les idees preconcebudes o des del lloc comú dels estereotips, però ¿hem observat bé com són els infants?

Els infants són: vitals, radiants, vigorosos, naturals, entremaliats i amants de la diversió. Viuen el moment i són capaços d'entregar-se a qualsevol ocupació. Són aventurers i viuen la vida. També practiquen l'espiritualitat sense adonar-se'n...

Aquestes són les qualitats que Jesús ens convida a aprendre. Què és el que ens hi demana? Que siguem capaços de fer les coses d'una manera senzilla, directa, divertida, amb sentit de l'humor i de manera entregada. Que les fem amb amor, buscant l'essencial i gaudint del present. Aquesta és l'aposta de Jesús. Aquesta és l'espiritualitat del qui ens ha ensenyat a adreçar-nos a Déu com "Abba".

I aquesta intuïció no és pas lluny de l'originalitat del MIJAC. Ja fa alguns anys, amb motiu d'un curs de monitors que vam fer a Barcelona conjuntament amb l'Escola de l'Esplai, vaig preparar un material que parlava de com el MIJAC veia els infants¹⁰. Es tracta d'un recull de textos

¹⁰ MANUEL JUÁREZ, *Com veu l'infant el MIJAC*. Escola d'iniciadors, Barcelona, 1999.

que parlen dels infants en els diferents documents que fins aquell moment havia publicat el MIJAC. És un llibret altament recomanable per tenir una visió ràpida de la pedagogia del nostre Moviment. A la segona part es treuen una sèrie de conclusions de les que remarco les següents:

- El MIJAC es presenta com un moviment d'infants i per als infants. Això suposa:

- *Creure en l'infant.*
- *Reconèixer-lo com un subjecte que pot prendre decisions.*
- *Confiar que es pot organitzar i que sap raonar les seves opinions.*

- La visió que té el MIJAC de l'infant és:

- *No només un ésser humà que ens mereix tot el respecte, sinó el model de persona proposat per Jesús.*
- *És un ésser amb unes grans inquietuds que cal saber acompanyar i encoratjar.*
- *L'ésser més desprotegit de la societat, que demana que creguin en ell.*
- *És imatge de l'home nou que anuncia l'Evangeli i porta en ell els valors del Regne.*
- *Actitud d'admiració: veu Déu mateix en els infants.*

- La metodologia (i l'organització) del MIJAC doncs, respon als dos punts anteriors:

- *És una metodologia activa, que parteix del propi subjecte, que és l'infant.*
- *Ha de restar al seu servei.*
- *Ha de potenciar totes les capacitats de l'infant.*
- *Es basa en la dinàmica de la RdV: Veure - Jutjar - Actuar - Celebrar.*
- *Ha de restar sempre al servei de l'infant. És un mitjà.*
- *Ha de potenciar sempre el protagonisme de l'infant.*
- *Li dóna la possibilitat que es faci seu el moviment.*
- *Li dóna la possibilitat de fer i sentir-se comunitat i de ser solidari.*
- *Ha de partir de les inquietuds de l'infant i li ha de possibilitar créixer com a persona.*
- *Ha d'engrescar l'infant.*
- *Ha de ser model del món nou que predica Jesús amb el Regne.*

- *Ha de possibilitar que arribi a altres nens del seu medi.*¹¹

Fixem-nos que les característiques que aquí es destaquen són les que podem deduir de l'esperit de l'Evangelí i sobre les que estem reflexionant en aquest llibret.

En el MIJAC creiem en els infants. Creiem en un Déu que s'ha fet infant i que parla a través dels infants, amb el seu llenguatge, amb la seva forma de ser, a través del joc. Com deia l'Enrique Richard:

"De las cosas más importantes que me ha enseñado el MIJAC ha sido el juego. El juego como medio de relación profunda con el chaval. Por favor, no tratemos el juego como un mero pasar el tiempo..."

Y es que el juego nos ayudará también a desmitificar a un Dios que, siendo tan sencillo – nació en un pesebre-, muchas veces esta Iglesia nuestra se empeña en ponerlo "por las nubes" (aunque sean nubes de incienso).

*Utilizar el juego sin miedos, incluso en lo que para nosotros, adultos, nos parezca lo más sagrado. Para él, para el niño, el juego es lo más serio que tiene para entender el mundo".*¹²

"Deixeu que els infants vinguin a mi..." (Mc 10,14).

¹¹ *Com veu l'infant el MIJAC.* Pàg. 30-31.

¹² ESCOLA D'INICIADORS, *Com treballar la fe amb els infants.* Testimoni de l'Enrique Richard. Barcelona, 2001.

3a. PART

QUE CESSIN LES PARAULES

"El Silenci és la font de l'ànima! Déu és silenci, només silenci. La resta és so!" (Sri Parvathi Kumar)

"La paraula resta viva quan parlen les obres. Cessin, doncs, les paraules, parlin les obres." (St. Antoni de Pàdua)¹³

I per fer cas al títol, deixo de teoritzar sobre el tema i deixo que parlin les obres... les dels infants, tal i com han quedat plasmades en el meu Quadern d'Animador. Són només uns pocs retalls de vida, però suficients per ressaltar la importància de saber observar als infants des del silenci... I fer-ne pregària. Aquí els teniu:

"La Ingrid m'ha passat molt desapercebuda. Sempre es col·loca en un segon pla, sobretot en els jocs moguts, potser perquè els petits d'aquest any són molt petits... o perquè encara no té gaires amics... o perquè li fan por els jocs moguts de pilota... o per alguna altra raó. També és veritat que en aquests jocs acostumen a portar la dinàmica els nois més grans i per a aquests no compten gaire els petits i, molt menys, les noies petites. Al grup, en canvi, és espavilada. Discreta, però participativa i té idees... Em sap greu,

¹³ De les homilies de Quaresma.

Senyor, que passi tan desapercebuda en els jocs. M'agradaria que els altres nois comptessin amb ella i que la Ingrid gaudís amb els jocs moguts. Tinc por que es conformi en quedar-s'hi sempre en un segon pla. I això no seria bo ni per ella ni per a ningú. Què podem fer? Com la puc ajudar?...

"Igualment, el vostre Pare del cel no vol que es perdi ni un de sol d'aquests petits" (Mt 18,14).

Sí, ja sé, Senyor, però això no m'ajuda gaire, oi?... O sí... potser el que haig de fer és estar més per ella, potenciar-la dins el grup i en els jocs, no deixar que quedi al marge dels jocs, ajudar a que s'espavili... restar com un àngel de la guàrdia... com un bon animador que acompanya i ajuda a créixer als infants del seu grup per tal que arribin a ser els protagonistes de les seves vides... Jesús, m'acabes de donar una veritable lliçó sobre el que ha de ser "l'estil de vida del MIJAC", sobre el que no he d'oblidar mai, així que: Gràcies, Jesús!"

"El Fran em sorprèn cada dia. És dels més grans del grup i sempre està content i animat, però per fer-se el simpàtic i ser acceptat en el grup sempre està fent tonteries. Són petites bromes com fer sorollets que no molesten gaire, però que li impedeixen aportar res de seriós. He estat pensant molt per què ho deu fer i he arribat a la

conclusió que no deu tenir gaires idees i que fa això perquè els altres nens i nenes del grup el tinguin en compte. I és una llàstima, Senyor! Perquè estic convençut que ell podria aportar algunes coses bones al grup. Com la seva alegria constant o la seva senzillesa... i no sé com el puc ajudar a fer-ho...

"tothom qui doni un got d'aigua fresca a un d'aquests petits només perquè és deixeble meu, us asseguro que no quedarà sense recompensa." (Mt 10,42).

Ah! Es tracta d'això? D'estar al seu costat, d'acompanyar-lo i d'ajudar-lo en les petites coses? Sembla fàcil, però no ho és pas, perquè entremig està la seva llibertat i la seva manera de fer i de viure la seva vida... i a mi em costa molt d'entrar en la vida dels altres... però segur que amb el teu ajut em serà més fàcil. Gràcies, Senyor per acompanyar-me en aquesta tasca tan gratificant que és ser animador!"

"Avui ha tornat l'Abril. L'he vist bastant contenta de venir i amb ganes d'anar a la Convivència... ha estat xerrant força estona, animada i il·lusionada... I m'he trobat a gust amb ella. Content, contagiats de la seva alegria. No he estat pas jo el qui la he animada, sinó més aviat a

l'inrevés. I per això, Senyor, et vull donar les gràcies.

- Gràcies, per la il·lusió que transmetia l'Abril.*
- Gràcies, per la seva sinceritat en comentar les coses.*
- Gràcies, per fer-me sentir a gust amb ella.*
- Gràcies per manifestar-te en aquests petits detalls.*
- Gràcies, per donar-me la mà en aquell moment.*
- Gràcies, per la joia que vessava pels seus ulls.*
- Gràcies, perquè a través d'ella t'has donat a conèixer.*
- I gràcies, Senyor, per la teva innocència, la teva naturalitat i la teva simplicitat, perquè d'aquesta manera m'ajudes a trencar els esquemes d'una fe metòdica i avorrida. Gràcies, Senyor Jesús!"*

"M'han cridat l'atenció els tres infants nous perquè han anat tota la sortida al seu ritme, fins al punt que moltes vegades els hi cridaves i no reaccionaven en absolut, com si la cosa no anés amb ells. Per una banda, era lògic perquè són petits i no coneixen gaire el funcionament del MIJAC, però per l'altra no sé si ha estat perquè passaven bastant de nosaltres i de la dinàmica que portàvem... I m'ha fet pensar, Senyor, en com som de sords quan no volem assabentar-nos de les coses. Ens costa més de reaccionar quan

no estem disposats a escoltar i compartir amb els altres que quan som ignorants. I ni el bon clima viscut els ha interpel·lat. És com en aquella escena en què els apòstols es van espantar en veure't apropar a la barca damunt de les aigües: "Els quedaren completament desconcertats. És que no havien entès allò dels pans: tenien el cor endurit." (Mc 6,51s).

Per això et demano, Senyor, que ens ajudis a obrir-nos als altres i a ajudar als infants a que s'obrin als altres, perquè només si sabem compartir i ser amics dels altres, sabrem ser bons cristians i bons militants."

"M'ha sobtat la participació de la Sandra, una noia nova. Només té 8 anys. En els jocs hi ha participat encara que no ens coneixia. I en els relats també s'hi ha referit al MIJAC com si ja el conegués i hi participés de fa temps... Oh, Senyor! M'ha semblat genial! Aquesta capacitat per adaptar-se a una nova situació i participar amb ganes i d'una manera tan natural m'ha deixat gratament "desconcertat". Et demano que ens ajudis a nosaltres (als animadors sobretot, però també als infants del MIJAC) a que sapiguem acollir als altres amb aquesta naturalitat i que sapiguem posar les nostres qualitats i capacitats al servei dels altres d'una manera alegre i

desinteressada. Avui t'he vist, Senyor, en l'actitud franca i natural de la Sandra: "qui acull un infant com aquest en nom meu, m'acull a mi" (Mt 18,5).

Gràcies, Senyor Jesús, per donar-nos l'oportunitat d'acollir-te de nou al MIJAC, en aquesta noia que ens hi has enviat. T'hi esperem amb els braços ben oberts. Gràcies, Senyor!"

"M'ha agradat molt com ha estat avui el Fran. Avui ha tingut un bon dia: ha estat molt bé, ha participat molt correctament i ha fet un dibuix molt maco. Al final, a la votació que hem fet, han escollit el seu per al calendari/record de Nadal.

Jo he estat pendent d'ell, però la veritat és que no ha calgut intervenir gaire, perquè ell no ha estat especialment "graciós" ni "animat" com altres vegades. I per això et vull donar gràcies, Senyor. Perquè tu ens desarmes a través de les teves criatures. Quan creiem que ja les tenim "clixades", paf, vas tu i en la teva divina Providència ens mostres que la "realitat" té mil cares i que nosaltres no coneixem res de res. Nosaltres que anem de "professionals" i "seriosos" i ens hem oblidat que "l'essencial és invisible als ulls" (com deia el teu amic A.de S:Exupéry) i que hem d'aprendre a mirar amb els ulls del cor.

Dóna'ns, Senyor, aquella mirada que va més enllà de les aparences i aquell amor que ens faci des

viure'ns per tots els teus fills, especialment els més febles o senzills. Amen.

Avui, m'he fixat en infants "especials" d'altres centres: el Joan i l'Adrià (autistes), l'Aitor (hiperactiu), el Pau (síndrome de Dawn)... m'he admirat de l'atenció que demanen i de la dedicació dels animadors que se'n cuiden. I he intentat estar a prop d'ells. I fixar-me. I admirar com es comportaven uns i altres...

I he donat gràcies, Senyor. Gràcies per donar el coratge als animadors perquè els acollin al MIJAC. Gràcies per la paciència i la comprensió que han de tenir per estar amb ells. I, ara, també, et vull donar gràcies per aportar aquestes "flors" tan especials al jardí del MIJAC. Perquè Tu també hi ets en ells... i potser de manera més clara i evident, perquè són "especials", únics, amb una vida que moltes vegades se'ns escapa a nosaltres i que ells la viuen de manera tan genuïna.

Gràcies, Senyor, per aquest tast diví.

Gràcies per fer-te'n present.

I no t'oblidis de donar-nos la força i la il·lusió per poder descobrir-te en aquests infants "especials" i per acollir-te com et mereixes."

EPÍLEG

Gràcies al MIJAC els infants i animadors podem gaudir d'una espiritualitat sensible, la qual es fonamenta en saber transformar la realitat quotidiana en espiritual, en saber interioritzar allò que vivim als grups i a les nostres vides (i que podem plasmar al Quadern de l'animador: QdA).

I és que l'espiritualitat del MIJAC es relaciona amb el més pregon i el més concret, amb la grandesa de les coses petites i la senzillesa de les coses grans.

Així al MIJAC volem seguir la intuïció de Jesús que va dir: *"Què en trauria l'home de guanyar tot el món si perdia la vida? Què no donaria l'home a canvi de la seva vida?"* (Mt 16,26) perquè el Regne de Déu, en definitiva, és a dins nostre.

El Regne de Déu, amics, es decideix aquí i ara, en el cor de les persones. Només hem de saber descobrir-lo des del silenci i la contemplació.

Visca!

